

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Remiss

1 (5)

Datum
2023-06-27

Ärendebeteckning
801-14070-2023

Regeringskansliet
c/o Socialdepartementet

Remiss om En uppväxt fri från våld - en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70).

Er beteckning: S2023/00244

Länsstyrelsen i Västra Götalands län yttrar sig över Socialdepartementets betänkande En uppväxt fri från våld – en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70)

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västra Götaland (fortsatt Länsstyrelsen) tillstyrker regeringens förslag till en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, samt strategins fem prioriterade insatsområden. Länsstyrelsen tillstyrker även författningsförslaget.

Länsstyrelsen lämnar följande synpunkter på betänkandets förslag:

Författningsförslag

Avsnitt 1.10 – Förslag till förordningen om ändring i förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor samt avsnitt 16.4.2 Länsstyrelserna ska stödja det lokala och regionala arbetet.

Länsstyrelsen tillstyrker föreslagna förändringar i förordningen. Dessa ändringar ställer krav på länsstyrelserna, och bör resurssättas i adekvat omfattning. Förslaget om extra medel till länsstyrelserna motsvarar ungefär en årsarbetstjänst, och möjliggör därmed inte medel till verksamhet (16.4.2). Länsstyrelsen anser att resurssättningen bör göras utifrån behovet i varje län, samt i en sådan omfattning att det möjliggör ytterligare verksamhetsmedel. Länsstyrelserna bör själva besluta om lämplig fördelningsnyckel.

Avsnitt 14

14.3 – Strategins fem mål

Länsstyrelsen ser det som positivt att målstrukturen för strategin liknar den *Nationella strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. Länsstyrelsen understryker vikten av att ett tätt samarbete mellan

relevanta aktörer, och arbetet som gjorts inom ramen för andra uppdrag tas tillvara. Det gäller exempelvis Jämställdhetsmyndighetens uppdrag avseende det tidigt förebyggande arbetet mot våld.

14.4.3 - Grundläggande förutsättningar som behöver beaktas i arbetet mot strategins mål

Länsstyrelsen välkomnar att träffsäkerhet och verkningsfullhet framhålls som en förutsättning för att uppnå målet om att våld mot barn ska förebyggas. Betoningen på relevanta insatser och vikten av att stärka implementering och systematik på lokal nivå understödjer denna inriktning (14.8.2). Även vikten av att i både planering och uppföljning av insatser inhämta synpunkter från grupper av barn som ibland kan vara svåra att nå välkomnas. Här vill Länsstyrelsen betona att det kan både handla om grupper med svagt samhällsligt skydd samt inhämtande av information för att bättre engagera exempelvis pojkar och män i våldsförebyggande arbete.

14.5 - Folkhälsomyndigheten ges en central roll i strategiarbetet

Länsstyrelsen har förståelse för de överväganden som har gjorts avseende val av myndighet för genomförande, samordning och uppföljning av strategin. Länsstyrelsen finner det dock försvårande att strategin för mäns våld mot kvinnor och aktuell strategi föreslås samordnas på olika myndigheter. Vi ser en risk att genomförandet försvåras och kommer att kräva mer resurser då uppdragen kommer att ligga i samma förordning (2021:995) men genomföras och redovisas till Jämställdhetsmyndigheten respektive Folkhälsomyndigheten. Länsstyrelsen kan inte nog betona vikten av samverkan, ansvarsfördelning och roller.

Avsnitt 15

15.3.1 - Tillgängligheten till skydd, stöd och behandling ska förbättras och specifikt Förbättrad information om samhällets stödinsatser

Enligt artikel 12 i barnkonventionen har barn rätt att ta del och göra sina röster hörda i beslut som berör dem. Länsstyrelsen ser därför positivt på uppdraget till Länsstyrelserna att ta fram lättillgänglig information till barn som en del i arbetet med att stärka barns rätt till information och delaktighet.

Kapitel 15.4 - Barnens rättigheter i brottmålsprocessen ska tillgodoses

Länsstyrelsen välkomnar utredningens arbete med barn som offer och deras rättigheter i brottmålsprocessen dock anser vi att större tydlighet behövs gällande utövarperspektiv i kapitel 15.4 (avser artikel 40 i barnkonventionen). Det är mycket viktigt att den som är utsatt får stöd och sina rättigheter tillgodosedda, i enlighet med utredningens förslag. Länsstyrelsen anser samtidigt att de barn och unga som utsätter andra för våld bör

uppmärksammas. De ska vidare bemötas respektfullt och anpassat utifrån deras ålder, mognad och personliga förutsättningar.

Allmänna synpunkter

Bland barn och unga med funktionsnedsättning finns en större utsatthet för våld. Därför bedömer Länsstyrelsen att den föreslagna nationella strategin behöver förtydligas. Utredningen utgår från ett tydligt barn- och funktionsrättsperspektiv och belyser utvecklingsområden för att identifiera, förebygga och motverka våld mot barn och unga med funktionsnedsättning. Funktionshinderperspektivet behöver dock förtydligas och specificeras i såväl uppdrag till myndigheter, styrning av kommuners arbete samt i de föreslagna prioriterade insatsområdena och åtgärderna. Det gäller även för individer i grupper som kan tänkas uppleva minoritetsstress (tillhör en minoritetsgrupp och har upplevt kränkningar, hot och negativ särbehandling, strukturellt eller omedvetet), så som exempelvis HBTQI-personer men även personer med funktionsnedsättning, annan etnisk bakgrund än svensk osv. Bemötande och förståelse blir extra viktigt i möte med dessa personer för att undvika att man bidrar till just minoritetsstress.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma att den digitala arenan har blivit ett närområde för barn och unga och därmed bör samhället anpassa vad som ingår i begreppet närområde när det kommer till barn och unga. Det bör även utvecklas möjligheter till att ha trygga vuxna på nätet.

Länsstyrelsen välkomnar förslagen om att förstärka kravet på att förmedla kunskap om våld till barn i förskola och skola. Det saknas en tydlig ingång och mottagare i skolan idag. Länsstyrelsen ser även positivt på förslaget om en kommission mot kränkningar och mobbning som även innefattar digitala miljöer, förslaget om ett gemensamt enkätsystem i samverkan mellan de myndigheter som nämns, liksom förslaget om att regelmässigt införliva arbete mot kränkningar och mobbning i det systematiska kvalitetsarbetet (15.1.5). Länsstyrelsen vill understryka vikten av evidensbaserat arbete inom skola och förskola gällande mobbning och kränkning. Kraven på hur skolan ska bemöta våld och brott som begås i skolan bör förtydligas.

En aktör som Länsstyrelsen saknar i remissen är regionerna som är viktiga i det lokala arbetet med frågan. Regionerna har inom ramen för sina folkhälsouppdrag en möjlighet att bidra i det lokala utvecklingsarbetet avseende våldsutsatthet och barn. Vi vill också passa på att belysa regionernas roll inom hälso- och sjukvården kopplat till barn som både patienter och anhöriga. Det är viktigt att barn får rätt stöd oavsett i vilken roll barnet möter våld. Vidare saknar Länsstyrelsen även kriminalvården när det kommer till barn som har anhöriga, föräldrar och andra viktiga vuxna som sitter i fängelse.

Länsstyrelsen vill lyfta att det universella föräldraskapsstödsuppdraget att vara en regional stödfunktion upphörde vid årsskiftet 2022/2023. Det är viktigt att det framåt finns en sammanhållen kedja av stöd på nationell, regional och kommunal nivå. Länsstyrelsen är en viktig aktör för implementering och vidmakthållande av den nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd på regional nivå. Samtidigt är det enbart 12 län som har kvar uppdrag inom föräldraskapsstöd tillsammans med brottsförebyggandeuppdraget.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att ensamkommande barn och ungas utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck synliggörs i högre utsträckning. Deras redan utsatta situation gör dem till en särskilt sårbar grupp i flera hänseenden, vilket bland annat framgår av Riksorganisationen GAPF:s särskilda yttrande (bilaga 6). Mot bakgrund av det menar Länsstyrelsen att det är relevant att även integrationsuppdraget omfattas i det regionala och lokala arbetet (14.7).

Länsstyrelsen anser att uppdraget till Inspektionen för vård och omsorg att följa upp kvaliteten i socialtjänstens handläggning rörande barn som utsätts för eller riskerar att utsättas för våld, även bör omfatta skillnader i hanteringen av olika former av våldsutsatthet (15.3.3). Om tillsynen även inkluderar detta, så kan det synliggöras om vissa former av våldsutsatthet prioriteras framför andra. Då går det också exempelvis att se, om mer resurser läggs på stödinsatser till utsatta för en viss form av våld i jämförelse med andra våldsformer.

För att undvika stuprör inom den nationella kunskapsstyrningen och de aktörer som är kopplade till denna, vill Länsstyrelsen understryka vikten av samordning från Folkhälsomyndigheten. Det finns ofta goda förutsättningar för samverkan och styrning kopplat till vård och behandling via RSS-strukturen (regional samordningsstruktur) och närvårdssamverkan. Detta kan dock skilja sig mellan olika uppdrag, och Länsstyrelsen ingår inte alltid i den regionala strukturen. Även Länsstyrelsens roll i detta arbete bör tydliggöras.

Länsstyrelsen anser att alla aktörer som har en roll i strategin också har ett utpekad uppdrag att arbeta med frågan. Det bör framgå i olika nationella strategier, regleringsbrev och regeringsuppdrag. Ett sätt kan vara att ge myndigheter likalydande uppdrag, eller skriva in i uppdraget en skyldighet att samarbeta/samordna sig inom uppdraget.

Ett samlat nationellt grepp behövs för att kunskapsbaserade metoder och program som tas fram med offentliga medel ska förvaltas för att uppnå ett jämlikt, hållbart och långsiktigt system för implementering och kvalitetssäkring. Länsstyrelsen ser ett behov av ett samlat ansvar med en utpekad förvaltare av metoder.

Länsstyrelsen vill avslutningsvis framhålla att barn inte är en homogen grupp. Hänsyn till barnets ålder, mognad och personliga förutsättningar behöver tas i omsättningen av hela den nationella strategin och de prioriterade områden.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Lisbeth Schultze med utvecklare Danijela Mitric som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Pia Falck medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.